

Lahutus - lirimaa

SISUKORD

- 1 Millistel tingimustel abielu lahutatakse?
- 2 Millistel alustel abielu lahutatakse?
- 3 Millised on abielu lahutamise õiguslikud tagajärjed seoses
 - 3.1 abikaasadevaheliste isiklike suhetega (nt perekonnanimi)
 - 3.2 vara jagamisega abikaasade vahel
 - 3.3 abikaasade alaealiste lastega
 - 3.4 abikaasa ülalpidamise kohustusega?
- 4 Mida tähendab õigumõiste „lahuselu” igapäevaelus?
- 5 Millised on lahuselu eeltingimused?
- 6 Millised on lahuselu õiguslikud tagajärjed?
- 7 Mida tähendab mõiste „abielu kehtetuks tunnistamine” igapäevaelus?
- 8 Millised on abielu kehtetuks tunnistamise eeltingimused?
- 9 Millised on abielu kehtetuks tunnistamise õiguslikud tagajärjed?
- 10 Kas abielulahutusega seotud küsimusi on võimalik lahendada kohtuväliselt?
- 11 Kuhu tuleb esitada abielu lahutamise, lahuselu või abielu kehtetuks tunnistamise avaldus? Millised on avalduse vorminõuded ja millised dokumendid tuleb lisada?
- 12 Kas menetluskulude katteks on võimalik saada menetlusabi?
- 13 Kas abielulahutuse, lahuselu või abielu kehtetuks tunnistamise otsuse saab edasi kaevata?
- 14 Milline on abielulahutuse, lahuselu või abielu kehtetuks tunnistamise õigusliku tunnustuse taotlemise kord selles liikmesriigis, kui otsuse on teinud mõne teise liikmesriigi kohus?
- 15 Millisesse kohtusse peaksin pöörduma, kui soovin vaidlustada abielulahutuse, lahuselu või abielu kehtetuks tunnistamise otsuse tunnustamist, kui otsuse on teinud mõne teise liikmesriigi kohus? Milline on menetluse kord eespool nimetatud juhtudel?
- 16 Millise riigi õigust lahutusmenetluses kohaldatakse, kui abikaasad ei ela selles liikmesriigis või on eri riikide kodanikud?

1 Millistel tingimustel abielu lahutatakse?

Ühe asjaomase abikaasa alaline elukoht oli menetluse algatamise kuupäeval lirimaaal

VÕI

ühe abikaasa tavapärase elukoht oli sellele kuupäevale eelnenud ühe aasta jooksul lirimaaal.

(1996. aasta perekonnaseaduse (lahutus) artikli 39 lõike 1 punktid a ja b).

2 Millistel alustel abielu lahutatakse?

Kohus (ringkonnakohus samaaegselt kõrgema kohtuga – artikli 38 lõige 1) peab olema veendunud, et

menetluse algatamise kuupäevaks on abikaasad viimase viie aasta jooksul elanud teineteisest lahus vähemalt neli aastat järjest või kokku neli aastat

NING

et abikaasade leppimine ei ole tõenäoline

NING

et abikaasade või mis tahes ülalpeetavate pereliikmete suhtes on tehtud või tehakse ülalpidamisega seotud korraldused, mida kohus peab asjaoludest lähtuvalt asjakohaseks.

(Seaduse artikli 5 lõige 1).

3 Millised on abielu lahutamise õiguslikud tagajärjed seoses

3.1 abikaasadevaheliste isiklike suhetega (nt perekonnanimi)

Abielu lahutatakse kohtumäärusega ja abikaasad võivad seejärel uuesti abielluda (artikli 10 lõige 1).

3.2 vara jagamisega abikaasade vahel

Koos lahutusmäärusega võib kohus teha vara jagamist käsitleva korralduse (seaduse artikli 14 lõige 1), mille kohaselt vara võidakse müüa, jagada võrdselt või ebavõrdselt või siis anda ainult ühe abikaasa omandusse.

3.3 abikaasade alaealiste lastega

Koos lahutusmäärusega võib kohus teha korraldusi, mida ta peab vajalikuks iga väikelapsest ülalpeetava perekonnaliikme heaolu, eestkoste või suhtlusõiguse tagamiseks (seaduse artikli 5 lõige 2). Lapse heaolu on kõige olulisem.

(Lisateavet leiate teabelehel „Vanemlik vastutus – lirimaa”).

3.4 abikaasa ülalpidamise kohustusega?

Koos lahutusmäärusega võib kohus teha ülalpidamismääruse ühe abikaasa kasuks, kusjuures see abikaasa jääb uuesti abielludes ülalpidamise saamise õigusest ilma (seaduse artikkel 13).

Kohus võib ühe abikaasa kasuks teha ka korralduse pensionisummade kohandamise kohta (seaduse artikkel 17).

(Lisateavet leiate teabelehel „Elatisõuded – lirimaa”).

4 Mida tähendab õigusmõiste „lahuselu” igapäevaelus?

Lahuselu (kohtulik lahuselu) aitab võõrdunud abikaasadel oma elud ümber korraldada, et püsivalt lahku kolida.

Kohtuliku lahuselu määrus võimaldab selle määruse väljastanud kohtul anda ulatuslikke lisakorraldusi seoses lastega, toetuse maksimisega, ühekordsete maksetega, pensioniõigustega, pere ühise eluasemega ja muu varaga. Kohtuliku lahuselu määrusega abielu ei lahutata. Sellest tulenevalt peavad võõrdunud abikaasad, kellega seoses tehti lahuselu määrus ja kes soovivad uuesti abielluda, oma abielu kõigepealt lahutama.

(1989. aasta kohtuliku lahuselu ja perekonnaseaduse muutmise seaduse artikkel 8).

5 Millised on lahuselu eeltingimused?

Lahuselu eeltingimusteks võib olla ükskõik milline järgmistest tingimustest:

- 1) abikaasa on toime pannud abielurikkumise;
- 2) abikaasa ebamõistlik käitumine ja julmus;
- 3) abikaasa hülgamine üheks aastaks;
- 4) abikaasad on elanud lahus ühe aasta ja mõlemad abikaasad on nõus avalduse esitamisega;
- 5) abikaasad on elanud lahus kolm aastat;

6) abielu on lõppenud sellisel ulatuses, et kohus on veendunud, et tavapäraseid abielulisi suhteid ei ole olnud vähemalt ühe aasta jooksul.

(☞ 1989. aasta kohtuliku lahusele ja perekonnaseaduse muutmise seaduse artikkel 2).

6 Millised on lahusele õiguslikud tagajärjed?

Lahusele alustamise korral lõpeb kooselukohustus, kuid abielu siiski ei lahutata. Naine võib jätkuvalt kasutada oma abikaasa nime.

Rahalises mõttes jääb alles kohustus pidada ülal teist abikaasat ning võidakse määrata elatis, kuigi abikaasade süüd ei saa arvesse võtta. Kuid nagu ka lahutuse puhul, tähendab kohtuotsus abielusuhete lõppemist ja lõpetamist.

Pärimisõigus jääb alles, välja arvatud juhul, kui abikaasa on kohustatud perekonna ühisest kodust välja kolima selle alusel, et lahusele on süüdi ainult tema.

Pooled võivad taotleda kohtult määruse tühistamist. Kohus tühistab määruse, kui ta on veendunud, et abikaasad on leppinud ja soovivad kooselu jätkata.

Lahusele muutmise lahutuseks

Ühe abikaasa avalduse alusel võib lahusele käsitleva kohtuotsuse muuta õiguse enese põhjal (*ipso jure*) abielu lahutamist käsitlevaks kohtuotsuseks, kui lahusele on kestnud kolm aastat. Sellisel juhul lahutab kohtunik abielu ja teeb otsuse selle õiguslike tagajärgede kohta.

Kui lahusele võimaldati ühise avalduse alusel, võib lahusele muuta lahutuseks vaid uue ühise avalduse alusel.

7 Mida tähendab mõiste „abielu kehtetuks tunnistamine” igapäevaelus?

See tähendab, et kehtetuks tunnistatud abielu pooled ei oleks justkui teineteisega kunagi abielus olnud.

8 Millised on abielu kehtetuks tunnistamise eeltingimused?

Täidetud peab olema üks järgmistest tingimustest:

- ühe abikaasa alaline elukoht oli menetluse algatamise kuupäeval lirimaal;
- ühe abikaasa tavapärase elukoht oli sellele kuupäevale eelnenud aasta jooksul lirimaal;
- üks abikaasadest suri enne seda kuupäeva

ning

- tema alaline elukoht oli surma ajal lirimaal või
- tema tavapärase elukoht oli sellele kuupäevale eelnenud aasta jooksul olnud lirimaal.

9 Millised on abielu kehtetuks tunnistamise õiguslikud tagajärjed?

Abielu käsitatakse nii, nagu seda ei oleks kunagi eksisteerinud. Pooled võivad uuesti abielluda. Pooltel puudub vastastikune pärimisõigus ning samuti kohustus teist poolt üleval pidada või toetada. Abielu jooksul paarile sündinud lapsi käsitatakse väljaspool abielu sündinud lastena.

10 Kas abielulahutusega seotud küsimusi on võimalik lahendada kohtuväliselt?

Finants- ja varaküsimustes ning ülalpeetavaid järeltulijaid käsitlevates küsimustes võidakse püüda saavutada kohtuvälist kompromissi lepituse abil, kuid vaid kohus saab teha kohtuliku lahusele või abielu lahutamise määruse.

11 Kuhu tuleb esitada abielu lahutamise, lahusele või abielu kehtetuks tunnistamise avaldus? Millised on avalduse vorminõuded ja millised dokumendid tuleb lisada?

Ringkonnakohus samaaegselt kõrgema kohtuga on pädev tegema otsust lahutust, kohtulikku lahusele või abielu kehtetuks tunnistamist käsitleva avalduse kohta.

Lahutusmenetluse või kohtuliku lahusele menetluse algatamiseks ringkonnakohtus esitatakse asjaomase ringkonnakohtu kantseleile tsiviilhagi ning menetlus on reguleeritud 2001. aasta ringkonnakohtu kodukorra korralduse nr 59 eeskirjaga nr 4.

Kõrgemas kohtus toimub lahutusmenetluse või kohtuliku lahusele menetluse algatamine spetsiaalse kohtukutse alusel, mille väljastab keskkantselei. Menetlus on reguleeritud kõrgema astme kohtute kodukorra korraldusega nr 70 A (õigusakt nr 343, 1997).

Abielu kehtetuks tunnistamise menetlus algatatakse kõrgemas kohtus hagi esitamisega keskkantseleile. Menetlus on reguleeritud kõrgema astme kohtute kodukorra korraldusega nr 70.

12 Kas menetluskulude katteks on võimalik saada menetlusabi?

Jah, [õigusabiameti](#) kaudu, kusjuures hinnatakse vahendite ebapiisavust.

13 Kas abielulahutuse, lahuselu või abielu kehtetuks tunnistamise otsuse saab edasi kaevata?

Kõrgema kohtu otsus, mis tehakse seoses ringkonnakohtus lahutusmenetluse, kohtuliku lahuselu menetluse või abielu kehtetuks tunnistamise menetluse tulemusel tehtud otsuse peale esitatud apellatsiooniga, on lõplik ja seda ei ole võimalik edasi kaevata ([1936. aasta kohtute seaduse](#) artikkel 39).

Kui lahutusmenetlus, kohtuliku lahuselu menetlus või abielu kehtetuks tunnistamise menetlus algatatakse kõrgemas kohtus, saab kõigi nende menetlustega seotud kõrgema kohtu otsuste peale esitada apellatsiooni ülemkohtule.

14 Milline on abielulahutuse, lahuselu või abielu kehtetuks tunnistamise õigusliku tunnustuse taotlemise kord selles liikmesriigis, kui otsuse on teinud mõne teise liikmesriigi kohus?

Konkreetselt otsuse saamiseks pöörduge lirimaal kohtu (ringkonnakohtu või kõrgema kohtu) poole vastavalt [1995. aasta perekonnaseaduse](#) artikli 29 lõike 1 punktidele d või e. Ringkonnakohtusse pöördumiseks tuleb esitada tsiviilhagi. Kõrgema kohtu poolt pöördumiseks tuleb kasutada spetsiaalset kohtukutset.

15 Millisesse kohtusse peaksin pöörduma, kui soovin vaidlustada abielulahutuse, lahuselu või abielu kehtetuks tunnistamise otsuse tunnustamist, kui otsuse on teinud mõne teise liikmesriigi kohus? Milline on menetluse kord eespool nimetatud juhtudel?

lirimaa kohtutesse, sest lahutuse põhiseadusliku staatuse alusel määratakse kindlaks, kas välisriigis tehtud lahutusotsust on võimalik lirimaal tunnustada, s.t pöörduda tuleks kõrgema kohtu või ringkonnakohtu poole.

16 Millise riigi õigust lahutusmenetluses kohaldatakse, kui abikaasad ei ela selles liikmesriigis või on eri riikide kodanikud?

lirimaa lahutuse saamise tingimused on sätestatud 1996. aasta perekonnaseaduse (lahutus) artiklis 38.

Abikaasa, kes ei ela lirimaal või kes ei ole lirimaa kodanik, võib taotleda lahutust lirimaal, kui tema puhul on täidetud üks 1996. aasta perekonnaseaduse (lahutus) artikli 39 lõike 1 punktides a ja b sätestatud tingimustest. lirimaa kohtute pädevus lahutusajades põhineb elukohal ja mitte kodakondsusel.

Seonduvad lingid

[lirimaa kohtute amet](#)

[Oasis: teave avalike teenuste kohta](#)

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 12/11/2018